

B.Com. Semester - 4 (CBCS) Examination
July-2025 [OLD COURSE]
COST ACCOUNTING - 2(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ રાજેશ લિમિટેડે વર્ષ દરમિયાન પોતાની 50% ઉત્પાદન શક્તિએ 10,000 એકમો નું ઉત્પાદન કરી વેચ્યા. (૨૦)
 તા.31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું નફા-નુકશાન ખાતું નીચે મુજબ છે.

વિગત	રકમ (₹)	વિગત	રકમ (₹)
પ્રત્યક્ષ કાચા માલનો વપરાશ	6,00,000	વેચાણ	20,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	4,00,000		
કારખાનના પરોક્ષ ખર્ચા:			
સ્થિર	1,00,000		
ચલિત	1,50,000		
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા (સ્થિર)	1,80,000		
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચા:			
સ્થિર	60,000		
ચલિત(જેમાં વેચાણ ઉપર 5% કમિશન નો સમાવેશ થાય છે.)	1,50,000		
ચોખ્ખો નફો	3,60,000		
	20,00,000		20,00,000

2025-26 ના વર્ષ માટે અંદાજવામાં આવે છે કે:

- (1) 60% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ ઉત્પાદન કરવામાં આવશે જેમાંથી 90 ટકા એકમોનું વેચાણ કરવામાં આવશે.
- (2) પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ, પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ અને કારખાના ચલિત ખર્ચ માં 20% વધારો થશે.
- (3) કારખાના સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચમાં ₹20,000 નો વધારો થવાની ધારણા છે.
- (4) વેચાણ ચલિત ખર્ચ વેચાણ કમિશન સિવાયના નંગ દીઠ તે જ રહેશે. વેચાણ ઉપર કમિશન નંગદીઠ ₹7 સુધી ઘટાડાશે.
- (5) વેચાણ સ્થિર ખર્ચા 10% ઘટશે જ્યારે ઓફિસ સ્થિર ખર્ચા યથાવત રહેશે.
- (6) વેચાણ કિંમત ઉપર 20%નફો મેળવવાનું નક્કી કર્યું છે.

તૈયાર કરો:

- (1) વર્ષ 2024-25 નું પડતરપત્રક અને
- (2) વર્ષ 2025-26 નું અંદાજી પડતર અને નફો દર્શાવતું પત્રક.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ રાહુલ લી. એક ટેન્ડર રજૂ કરવાની ઈચ્છા રાખે છે.તમોને નીચે જણાવેલી માહિતી આપવામાં આવે છે.

વિગત	રકમ (₹)
તા.31-12-2023 ના રોજ કાચામાલ નો સ્ટોક	71,440
તા.31-12-2023 ના રોજ તૈયારમાલ નો સ્ટોક	1,64,800
કાચમાલની ખરીદી	17,29,000

પ્રત્યક્ષ મજૂરી	8,29,400
કારખાનના પરોક્ષ ખર્ચા	2,07,350
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા	2,19,788
તૈયારમાલનું વેચાણ	35,58,200
તા.31-12-2024 ના રોજ કાચામાલનો સ્ટોક	93,240
તા.31-12-2024 ના રોજ તૈયારમાલનો સ્ટોક	1,69,938
ખરીદી ના ખર્ચા	3.400

નીચે જણાવેલ વધારાની મહિતીઓને ધ્યાનમાં લઈ એક વસ્તુની ટેન્ડર કિંમત દર્શાવતું ટેન્ડરપત્રક તૈયાર કરો.

કાચા માલની પડતર-----રૂ.1,25,000

મજૂરી-----રૂ. 48,000

તા.31-12-2024 નારોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમિયાન મેળવેલ નફાનો દર કંપનીએ મેળવવાનો છે.

પ્રશ્ન.૨ રાકેશ લી. ના તા.1-4-2024 થી ધંધો શરૂ કરે છે. તા.31-3-2025ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષના ખર્ચ અને (૨૦) નાણાકીય હિસાબો પ્રાપ્ય છે. નીચેની માહિતી પરથી તૈયાર કરો.:

(1) પડતરપત્રક (2) નાણાકીય હિસાબ મુજબનું ન. નું. ખાતું (3) મેળવણીપત્રક

વિગત	પડતરની માહિતી	નાણાકીય માહિતી
વપરાયેલ માલસામાન (40,000 કિલો)	કિલોદીઠ રૂ28.50	કિલોદીઠ રૂ26
પ્રત્યક્ષ મજૂરી(6000 માનવ દિવસ)	માણસદીઠ રૂ80	માણસદીઠ રૂ85
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	પ્રાથમિક ખર્ચના 20%	રૂ 7,20,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	ઉત્પાદિત કિલોદીઠ રૂ30	રૂ 8,00,000
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા	વેચેલ કિલોદીઠ રૂ50	રૂ19,20,000
સ્ટોક(4000 કિલો)(તા.31-3-2025)	ઉત્પાદન ખર્ચ મુજબ	રૂ 3,00,000
ચાલુકામ (તા.31-3-2025)	રૂ3,24,000	રૂ3,24,000
વેચાણ (32,000 કિલો)	રૂ130 પ્રતિ કિલો	રૂ129.50 પ્રતિ કિલો
મળેલું ભાડું	----	રૂ2,40,000
માંડી વળેલા પ્રાથમિક ખર્ચા	----	રૂ 60,000

અથવા

પ્રશ્ન.૨ રિતેશ લિ.નું તા.31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું વેપાર-ન.નું. ખાતું નીચે પ્રમાણે છે.

ઉ.

જ.

વિગત	રૂ	વિગત	રૂ
વપરાયેલો માલસામાન	4,00,000	વેચાણ(9750એકમો)	10,23,750
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2,25,000	આખરસ્ટોક(250 એકમ,	18,750
કચોનફો	4,17,500	એકમદીઠ રૂ75)	
	10,42,500		10,42,500
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	1,38,000	કાચો નફો	4,17,500
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	1,59,000	વ્યાજ-ભાડું	12,000
વેચાણ ખર્ચા	84,000		
ઘાલખાધ	12,500		
ચોખ્ખો નફો	36,000		
	4,29,500		4,29,500

પડતરપત્રક નીચે મુજબ દર્શાવે છે.

- (1) માલસામાન અને મજૂરી ની ખરેખર પડતર ઉધારવામાં આવી છે.
- (2) કારખાનાપરોક્ષ ખર્ચા પ્રત્યક્ષ મજૂરી ના 60% લેખે વસુલકરવામાં આવે છે.
- (3) વહીવટી પરોક્ષખર્ચા કારખાના પડતરના 20%લેખે વસૂલ કરવામાં આવે છે.
- (4) વેચાણ ખર્ચા એકમદીઠ ₹9 લેખે ઉધારવામાં આવેલ છે.

તૈયાર કરો:

(1) પડતર પત્રક

(2) મેળવણીપત્રક

પ્રશ્ન.3 એક વસ્તુ પ્રક્રિયા અ અને બ માંથી પસાર થાય છે . તા.31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતાં એક માસ દરમિયાન (૧૫) પ્રક્રિયા અ માં માલસામાન ના 1,000 એકમો એકમદીઠ ₹ 20 લેખે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. અન્ય માહિતી નીચે મુજબ છે.:

વિગત	પ્રક્રિયા-અ	પ્રક્રિયા-બ
પરચુરણ માલસમગ્રી	₹1,100	₹2,650
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	₹10,000	₹11,000
ઉત્પાદન ખર્ચા	₹7,000	₹7,500
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમોમાં)	900	830
સામાન્ય બગાડ	5%	10%
બગાડની એકમદીઠ વે. કિ	₹2.00	₹5.00

પ્રક્રિયા ના ખાતા તેમજ અસામાન્ય બગાડ અને વધારાના ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.3 રોનક લિ. નું ઉત્પાદન ત્રણ પ્રક્રિયા માંથી પસાર થાય છે.

પ્રક્રિયા A માં કાચમાલના 2000 એકમો ₹ 5 ના ભાવે દાખલ કરવામાં આવ્યા. પ્રક્રિયાના અન્ય ખર્ચની વિગત નીચે મુજબ છે.

વિગત	A	B	C
અન્ય માલસામગ્રી	4000	2000	2000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	10000	12000	14000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	2000	2000	2000

પરોક્ષ ખર્ચા કુલ ₹ 18000 જે પ્રત્યક્ષ મજૂરીના પ્રમાણ માં ફાળવવાના છે.

ઉત્પાદન દરમિયાન કોઈ પણ પ્રકારનો બગાડ થયો નથી,તેમ ધારીને ત્રણ પ્રક્રિયાના ખાતા તૈયાર કરો. દરેક પ્રક્રિયાના અંતે એકમદીઠ કિંમત જણાવો

પ્રશ્ન.૪ રોશન મેન્યુ.લિમિટેડ દ્વારા જોબ નં.1112 અંગે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે.

(૧૫)

માલસામાન.....68,300

મજૂરી:

વિભાગ-1: 80 કલાક, કલાકદીઠ ₹50

વિભાગ-2: 60 કલાક, કલાકદીઠ ₹80

વિભાગ-3: 40 કલાક, કલાકદીઠ ₹100

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા:

વિભાગ-1: ₹100,000,4000 મજૂર કલાક માટે

વિભાગ-2: ₹ 1,20,000,3000 મજૂર કલાક માટે

વિભાગ-3: ₹ 1,25,000,2500 મજૂર કલાક માટે

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા:

10,000 કલાક માટે ₹ 1,50,000

જોબ નં.1112 ની પડતરની ગણતરી કરો. જો વેચાણ કિંમત ₹1,00,000 નક્કી થઈ હોય તો નફો જણાવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ રામ લિમિટેડે જાન્યુઆરી, ફેબ્રુઆરી, અને માર્ચ-2025 ના મહિનાઓ માટે દરેક મહિને ટી.વી.ના છૂટા ભાગના 3000 એકમો પૂરા પાડવાનો કરાર મેળવે છે. મહિને બેચ ઓર્ડર મુજબ ઉત્પાદન શરૂ થાય છે. અને ખરેખર માલસામાન અને પ્રત્યક્ષ મજૂરી બેચ ખાતે નોંધવામાં આવે છે જ્યારે કામદાર કલકદીઠ પરોક્ષ ખર્ચા વસૂલ કરવામાં આવે છે. છૂટાભાગના એક એકમ ની વેચાણ કિંમત ₹20 નક્કી કરવામાં આવી છે. નીચે આપેલ વિગત પર થી દરેક બેચ ટીક પડતર અને નફો નક્કી કરો તથા 9000 એકમ પર નફો નક્કી કરો.

માસ-2024	બેચનું કુલ ઉત્પાદન	માં. સા. ની પડતર(₹)	પ્રત્યક્ષ મજૂરી(₹)
જાન્યુઆરી	4000 એકમ	24,000	20,000
ફેબ્રુઆરી	4800 એકમ	19,200	24,000
માર્ચ	3200 એકમ	6,400	16,000

કામદાર કલાકદીઠ ₹5 લેખે પ્રત્યક્ષ મજૂરી ચૂકવવામાં આવે છે.

અન્ય વિગત:

માસ-2024	પરોક્ષ ખર્ચ (₹)	કુલ કામદાર કલાકો
જાન્યુઆરી	48,000	12000
ફેબ્રુઆરી	72,000	12000
માર્ચ	1,20,000	15000

ENGLISH VERSION

Que.1 Rajesh Ltd produced and sold 10,000 units at its 50% production capacity. Following is the profit and loss account for the year ended 31st March, 2025: (20)

Dr.

Cr.

Particulars	₹	Particulars	₹
Direct materials consumed	6,00,000	Sales	20,00,000
Direct labour	4,00,000		
Factory Overheads:			
Fixed	1,00,000		
Variable	1,50,000		
Office Overheads(fixed)	1,80,000		
Selling and distribution overheads:			
Fixed	60,000		
Variable(including commission on sales @5%)	1,50,000		
Net Profit	3,60,000		
	20,00,000		20,00,000

For the year 2024-25, it is estimated that:

- (1) Production will be carried out at 60% capacity, of which 90% units will be sold.
- (2) Direct materials cost, labour cost and variable factory overhead will rise by 20%.
- (3) Factory fixed overheads are expected to go up by Rs.20,000.
- (4) Selling variable cost per unit will be same except commission on sales. The commission on sales will be reduced up to Rs. 7 per unit.
- (5) Selling fixed overhead will be reduced by 10% whereas office overhead will remain the same.
- (6) It is determined to get 20% profit on selling price.

Prepare:

- (1) The cost-sheet for the year 2024-25.
- (2) A statement showing estimated cost and profit for the year 2025-26.

OR

Que.1 Rahul Ltd. Wants to present a tender. Following information has been given you:

Particulars	Amt.(₹)
Stock of raw materials as on dt.31-12-2023	71,440
Stock of finished goods as on dt.31-12-2023	1,64,800
Purchases of raw materials	17,29,000

Direct Wages	8,29,400
Factory overheads	2,07,350
Office overheads	2,19,788
Sales of finished goods	32,58,200
Stock of raw Materials as on dt.31-12-24	93,240
Stock of finished goods as on dt.31-12-24	1,69,938
Purchase Cost	3,400

Prepare tender cost sheet showing tender price of a product, after considering following additional information:

Cost of raw materials-----1,25,000

Direct wages-----48,000

Rate of profit earned for the year ending dt.31-12-2024 is to be maintained by the company

Que.2 Rakesh Ltd. Started business from 1-4-2024. Details are available from cost and Financial Records of the company for the year ended on 31-3-2025. (20)

Prepare:

(1) Cost sheet (2) Profit and loss A/c (3) Reconciliation statement

Particular	Cost Details	Financial Detail
Material Consumed (40,000 kg.)	@ ₹ 28.50 per Kg.	@ ₹26.00 per Kg.
Direct Labour (6000 Men days)	₹80 per work men	₹85 per workmen
Factory Overheads	20% of primary cost	₹7,20,000
Adm. Expenses	₹30 per Kg.	₹8,00,000
Selling Expenses	₹ 50 per Kg. sold	₹19,20,000
Stock on (4,000 Kg.) 31-3-2025	As per production cost	₹3,00,000
Work in Progress on 31-3-2025	₹3,24,000	₹3,24,000
Sale (32,000 Kg.)	₹130 per Kg.	₹129.50 per kg.
Rent Received	-----	₹2,40,000
Preliminary Expenses-Written off	-----	₹60,000

OR

Que.2 Trading and profit and loss A/C of Ritesh Ltd. For the year ended on 31-3-2025.

Trading and profit and loss A/C

Particulars	(₹)	Particulars	(₹)
To material consumed	4,00,000	By Sales(9750 units)	10,23,750
To Wages	2,25,000	By closing Stock(250 unit, per unit Rs.75)	18,750
To Gross Profit	4,17,500		
	10,42,500		10,42,500
To Factory overheads	1,38,000	By Gross profit	4,17,500
To Office overheads	1,59,000	By interest & Rent	12,000
To Selling Expenses	84,000		
To Bad debts	12,500		
Net profit	36,000		
	4,29,500		4,29,500

The cost sheet shows the following:

- (1) Cost of materials and wages are debited at actual cost.
- (2) Factory overheads are absorbed @ 60% of labour cost.
- (3) Office overheads are absorbed @ 20% on factory cost.
- (4) Selling overheads are charged @ ₹ 9 per unit.

Prepare: (1) Cost sheet (2) Reconciliation statement.

Que.3 A product passes through two process A and B for a month ended on 31-3-2025, particular are as given below: (15)

Unit of raw material introduced in process A are 1000 units @ ₹20 per unit

Particulars	Process-A	Process-B
Material	₹1,100	₹2650
Labour	₹10,000	₹11,000
Manufacturing Expenses	₹7,000	₹7,500
Production in Unit	900	830
Normal Waste	5%	10%
S.P.of waste per unit	₹2.00	₹5.00

Prepare Process Accounts and Abnormal Gain and Loss A/c.

OR

Que.3 A production manufactured by Ronak Ltd. Passes through three processes A, B and C. 2000 units were introduced at ₹ 5 per unit in processes A.

Other particulars are as given below:

Particulars	A	B	C
Sundry Material	4,000	2,000	2,000
Direct Labour	10,000	12,000	14,000
Direct expenses	2,000	2,000	2,000

Total overheads of ₹ 18,000 are to be divided in proportion of direct labour.

Assuming there is no loss and waste during any processes. Accounts showing cost per unit.

Que.4 The following information is received for Job No.1112 of Roshan Co. Ltd. (15)

Materials ₹68,300
Wages: Department-1: 80 Hours at ₹50 per hour
Department-2: 60 Hours at ₹80 per hour
Department-3: 40 Hours at ₹100 per hour
Variable overheads: Department-1: ₹ 1,00,000 for 4,000 labour hours
Department-2: ₹ 1,20,000 for 3,000 labour hours
Department-3: ₹ 1,25,000 for 2,500 labour hours

Fixed Overheads: Estimated at ₹ 1,50,000 for 10,000 hours

Calculate the cost of Job No.104 and estimate profit earned in the selling price Quoted was ₹ 1,00,000.

OR

Que.4 Ram limited undertaken to supply 3000 T.V. components per month for the month of January, February, and March-2025. Every month a batch order is opened against which materials and labour cost are booked at actual. Overheads are levied at a rate per labour hour. The selling price is contracted ₹20 per units.

The following data present the cost and profit per unit to each batch and overall position of the order for the 9000 units.

Month-2025	Batch out put	Material Cost (₹)	Labour Cost (₹)
January	4000 unit	24,000	20,000
February	4800 unit	19,200	24,000
March	3200 unit	6,400	16,000

Labour is paid at the rate of ₹5 per hour

The other details are:

Month-2025	Overheads (₹)	Total Labour hours
January	48,000	12,000
February	72,000	12,000
March	1,20,000	15,000
